

učitelji, ki so starši, imajo rodbino in niti naturalnega stanovanja nimajo. To je na vsak način tak položaj, da bomo morali gledati, kako bi razmere učiteljev izboljšali.

Jaz se ne bodem protivil nasvetu finančnega odseka; le za svoj del bi deželnemu odboru, kateremu se bode baviti s tem nalogom, ki bode imel pretresati načrt organizacije učiteljskih plač za bodočnost, dal nekoliko napotkov, kar se mojih subjektivnih nazorov tiče. Tisti zakon z dné 29. marca 1879. l., s katerim so se učiteljske plače zadnjič uredile, je nezadosten v marsikaterem oziru in jaz bi želel, da deželni odbor s kakim večjim zakonom stopi pred nas, zlasti da odpravi birokratične ozire v tako imenovani Vestenekovi noveli (klici: dobro), vsaj pa predloži načrt zakona o ureditvi učiteljskih plač. Vestenekova novela ima posebno napake, da je med najnižjim in najvišjim plačilnim razredom, razred premalo razstegnut. Sedaj pride mladi kandidat z 18—20 leti na deželo. Prva služba njegova je 400 gld., marsikateri ima 450 gld. Na tem mestu ostane potem skoraj vse svoje žive dni, naj se trudi, kakor se hoče; redkokedaj se mu posreči, pospeti se više, priti do 500 gld., kaj celó do 600 gld. Ako organizujete učiteljske službe, glejte na to, da bode nekaj več „latitude“, več razprtine med prvim in zadnjim razredom. Najboljši bi bil vzgled Češke, kjer imajo 400, 500, 600 in 700 gld. Če bi odstotke tako razdelili, da bi bilo v kategoriji 700 gld. = 5%, v drugi kategoriji = 10%, v tretji = 45% in v najnižjem plačilnem razredu 40%, dobili bi tako razdelitev, vsled katere bi po sedanjem statutu učiteljskega osebja na deželi spadalo v prvi razred = 24, v drugi = 47, v tretji = 212 in v četrti razred = 188 učiteljev. Tukaj je treba poudarjati, da bi bilo v najnižji razred treba vrščevati pred vsem vse provizorične učitelje in učiteljice in kar bi še bilo, kar bi spadalo v ta razred, bi se trebalo ozirati kolikor toliko na učitelje, in večinoma učiteljice postaviti v najnižji razred, ker te imajo manjše potrebe kot učitelji. To so moji nazori, katere nasvetujem deželnemu odboru, da jih blagovoli uvaževati, ko se bode baval s to stvarjo“.

Poslanec Pakiž toži, da se tako malo ozira na nasvete krajnih šolskih odsekov in se pošiljajo občinam učitelji, ki jim niso zaradi njihovega življenja po godu. Zato misli, naj bi deželni zbor, da ne bode c. kr. deželni šolski svet tako samovoljno ravnal kakor doslej, šolsko postavo o tej zadevi jako določno popravil in da bi se več ne usiljevali občinam učitelji, katerih nikakor ne marajo, ker so slabi.

Poslanec Dežman se protivi mnenju poslancu Pakiža, da bi se šolske postave predrugačile. Šolstva čaka po Lichtensteinovem predlogu v državnem zboru popolna preuredba. Potem bode stališče učiteljev vse drugo, in učitelji bodo imeli tedaj vse druge bolečine, kakor doslej, torej naj bi se deželni odbor z nepotrebnim delom ne mučil o taki zadevi.

Poročevalec dr. Vošnjak pravi, da bode deželni odbor gotovo nasvete prof. Šukljeja uvaževal. Na predbacivanje g. Pakiža pa mu je kot udu deželnega šolskega sveta odgovarjati, da se isti v prvi vrsti ozira na predloge krajnih šolskih svetov, kajti vodi ga misel, da je učitelju živeti mej ljudstvom, torej naj bode tisti, katerega si želi ljudstvo. Iz službenih ozirov se pač dogaja morda včasih neprijetni slučaj, a to je neizogibno, ker se mora učitelj, če tudi disciplinarno, vender kam premestiti. Opazke Dežmanove so pa prav neumestne, ker ni nikake zveze mej poboljšanjem učiteljskih plač in Lichtensteinovim predlogom. Pri glasovanju vsprejme se predlog finančnega odseka in potem seja na predlog g. Kersnika sklene.

Deželna sadna razstava.

C. kr. kmetijska družba kranjska je v proslavo štiridesetletnega vladanja presvetlega cesarja v Ljubljani na starem strelišči priredila deželno sadno razstavo v zvezi s

pokušnjo kranjskih vin. Ta obširna in lepa razstava je zanimala vsakega, komur je mar napredka naše dežele. Razstava se je svečana otvorila v 18. dan preteč. m. in je trajala po nekoliko še ves teden tako, da so jo teden pozneje tudi še videli učitelji, ki so v 25. dan preteč. m. prišli k zborovanju. Učitelje in šolske prijatelje je pa največ zanimal prav poučni oddelek: „Šolsko vrtnarstvo“. Drevesec, sadja in tudi ličnih obrisov šolskih vrtov je bilo iz teh-le šol: Adlešiče, Dobropolje, Šent-Kocijan, Dobrova, Šent-Martin pri Litiji, Mirna, Vodice, Kamenik, Logatec, Sora, Preska, Pirniče, Tržič, Podvelb pri Vipavi, Bistrica, Rakek, Hrušica, Gorje, Zagorje, Mengeš, Kostanjevica, Begunje, Slap, Šent-Peter na Notranjskem, Žužemberk. — V prvi vrsti so se tu odlikovali nadučitelji g. Ribnikar iz Logatca, Žirovnik iz Gorjan in Rant z Dobrove.

Književnost.

— Knjižnica „**Družbe sv. Cirila in Metoda**“. Na svetlo daje in zalaga družba. I. zvezek. Franc Jožef I., cesar avstrijski. V Ljubljani. Tisk „Národne Tiskarne“. 1888. Prvi zvezek te lepe knjižnice imenuje se tedaj: Franc Jožef I., cesar avstrijski. V spomin 40letnice Njegove vladavine spisal slovenski mladini Fr. Hubad, c. kr. gimnazijski profesor. S 2 podobama (cesar in cesarica). Obsega dalje: Predgovor. Cesarjeva mladost. Franc Jožef na prestolu. Franc Jožefova vlada. Dodatek (ima „cesarsko pesem“ in „Slovensko cesarsko pesem“).

Cena zvezku po 15 kr.; vsakih 100 zvezkov pa stoji 12 glđ. Naj bi ne bilo šole na Slovenskem, kjer bi se v šolski knjižnici pogrešal „Franc Jožef I., cesar avstrijski“. Učitelji in sploh rodoljubi sezite po njem!

— „**Vestnik šolske družbe s Cirila in Metoda**“ II. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani 1888. Tiskala „Katoliška Tiskarna“. Obsega: Družbe sv. Cirila in Metoda redna III. velika skupščina v Ptui dne 29. julija 1888. Imenik podružnic. (Po teh izkazih je vseh družbenikov: Pokroviteljev: 37, ustanovnikov 638, letnikov 3318, podpornikov 1668. Zglašenih pri vodstvu je vseh skupaj 5896 družbenikov).

— „**Cesarska pesem**“. V spomin v 2. dan decembra 1888. I. s podobami ukrasili avstrijski umetniki. Cena 80 kr. Del čistega donosa odměnja se c. kr. zavodu za vzgójú oficirskih hčerí v Hernalsu. V 9 izdanjih: slovenski, nemški, italijanski, česki, poljski, rusinski, srbski, hrvatski in rumunski. Založil F. Tempsky na Dunaji in v Pragi. Vse lepe misli cesarske pesmi so prav umetno izobražene v 10 prelepih podobah. Cena (80 kr.) je za toliko krasnih velikih podob tako nizka, da se jih vsaka šola in vsaka boljša hiša lahko kupi ali jih komu podari.

— „**Ilustrovan Národní Koledar**“ za navadno leto 1889. Za pouk in kratek čas. Uredil izdal in založil Dragotin Hribar. V Ljubljani. Natisnila „Národna Tiskarna“. Cena mu je 40 kr., po pošti 45 kr. Obsega: Popis leta 1889. Vse važneje Koledarske stvari. Dvorni koledar. Splošne določbe c. kr. pošte. Brzjavni cenik. Lestvica za kolek. Sejmi. Zabavni del: Štiridesetletnica vladanja cesarja Frana Josipa I. (s 4 podobami). Naši zaslužni možje: Dr. Janez Bleiweis vitez Trsteniški (s podobo). Fran Erjavec (s podobo). Jožef Zupan, stolni prošt Ljubljanski. Dr. Fran Preširen. — Božja pota Slovencev. Na sveti zvečer (povest). Smešnice (z raznimi podobami). Ta koledar je tedaj prav lep in primeren dar za novo leto.

— „**Žepni Koledar**“ za leto 1889. izdala je „Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani. Cena 20 kr.

— **Jos. Stritar-jevih zbranih spisov** je užé 58 snopič na svetlem.

Učiteljska zborovanja v Ljubljani.

I.

Občni zbor društva v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem.

V napovedani dan, t. j. v 25. dan oktobra t. l. bila je ob 8. uri v mestni župljanski cerkvi pri sv. Jakobu sv. maša, ki jo je bral mil. prošt gospod dr. Ant. Jarec.